

"EDINOST"

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

"Edinost" stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta " 3.—; " " 4.50
za četrt leta " 1.50; " " 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistva ne ozira.

EDINOST

Vai dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente št. 12. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi in oznanila se račune po 7 nov. vrstica v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnistvo v ulici Torrente 12. Odprte reklamacije so prosto poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

«V edinosti je moč».

Vabilo na naročbo.

Nastopilo je drugo poletje; uljudno prosimo zatorej čestite gospode naročnike, da o pravem času obnové naročnino, da ne nastanejo neredi v pošiljanji lista. Nadejamo se, da nam vsi dosedanji gg. naročniki ostanejo zvesti in da nagovoré še druge svoje znance in prijatelje, da se predbroje na naše novine, ki se bijejo na najskrajnejši in najvažnejši meji in poziciji Slovenstva. Kolikor več se bode podpiral list, tim bolj bode napredoval, da zadovolji svoje čestite čitatelje. Za tega delj prosimo podpore, narodnjaki! Naroča se lahko z vsakim mesecem. Na naročbe brez naročnine se ne oziramo. Naročnina se pošilja naprej.

Posebno opozorujemo one gg. naročnike, ki so nam še kaj na dolgu, naj ga prav kmalu poravnajo, da prihrane nam nekoliko truda, sebi pa morebiti nepotrebnih stroškov.

List stane:

za polu leta 3 gl. — novč.

" četrt " 1 " 50 "

Novci naj se izvolijo pošiljati samo s poštnimi nakaznicami, ki so najpripravnejše za gg. naročnike, kakor tudi za nas. Upravnistvo.

Poziv.

Durch die Ortsmamen, die ältesten und dauerndsten Denkmäler, erzählt eine längst vergangene Nation gleichsam selbst ihre eigenen Schicksale und es fragt sich nur, ob ihre Stimme uns noch verständlich bleibt. W. v. Humboldt.

V seji dne 13. julija l. 1876. naročila je "Slovenska Matica" gosp. prof. M. Pleteršniku, naj nabira krajepisna imena slovenskih dežel, katera naj bi "Matica" uredila in ob svojem času na svetlo dala. Gosp. Pleteršnik nabiral je ta imena, vendar vspeh temu nabiranju ni bil povsem ugoden. Mnogo tega, kar se mu je poslalo, porabilo se bode prav dobro. Mnogi zapiski pa niso dosti obširni in iz mnogih krajev ni se mu nič poslalo.

PODLISTEK.

Jastreb contra Grlica.

Češki spisal Svatopluk Čech; prevel M. Vrnilež (Dalje.)

V drugi sobi pa ste ostali obe deklici z bolno starko. Ne bodem rušil svete tajnosti dekličje spalnice z opisovanjem povabnostij, nenadno nastopivših, ko so bile spono odvezane in igle za lase odložene.

Opomnim le, da je naposled gospica Irena v kostumu, čegar opisovanja se vzdržujem, akoprem bi bil kaj čaroven, še dolgo ogledovala v zrcalu jedno najkrasnejših deviških obličij. Potem pa, ko se je bila naglo zasukala na visokem napedku, zasmejala se na ves glas.

Ko jo Julia začujena pogleda, reče še vedno v smehu: "Spomnila sem se Supovskega kantorčka. Veš, kako zaljubljeno je na nas s kora gledal? Ali se spominaš, kako je jednoč v altani pustil očitovanje ljubavi napisano v stihih?"

Julia ni odgovorila. Ko se je kmalo

Da bi to velevažno podjetje nadaljevali, sestavil se je poseben odbor, da z novo začne nabirati imena po vsem Slovenskem, da zatorej započeto delo popolni, dovrši in uredi.

Potrebo imenika krajevnih imen čutimo danes navzlic mnogim ednakim zbirkam tem bolj, ker vsi do zdaj uradno in neuradno sestavljeni imeniki niso zanesljivi in ker tudi ne ustrezajo znanstvenim namenom. Sestavljeni so namreč z večine v uradnih oblikah, katere rabijo okrajnim oblastvom.

Odbor si je v svesti svoje težavne naloge. Vse delo, zbrati imena po vsem Slovenskem, toli je ogromno in obsežno, da ga ne more izvršiti sam. To je delo, katero je vredno, da se ga vdeležuje ves narod slovenski; vredno, da se ga zdušno poprimejo vsi razumniki slovenski, ker se tiče celokupne naše domovine. In ravno radi tega obrača se odbor do vseh slovenskih razumnikov s prošnjo, da ga vsi podpirajo z nabiranjem krajepisnih imen, kajti edino z vzajemnim delovanjem moči bode doseči povoljen vspeh.

Odboru je v prvi vrsti do tega, da podá slovenska imena v pravih oblikah, da s tem koristi slovnici in slovarju in da razjasnjuje zgodovino našega naroda, kolikor se ravno daje razjasniti iz krajepisnih imen. In to je dokaj važno podjetje, za katero naj bi se danes, ko se je tudi pri nas vzbudilo občno zanimanje za domačo zgodovino, brigali vsi razumniki.

Imenik krajev, ki ga misli izdati odbor, predočeval nam bode jedrnatost našega naroda, kazal nam bode dōbe, v katerih so se naseljevali prebivalci v slovenskih deželah; osobito pa nam bode kazal pōt nemškega naseljevanja tam, kjer molčé in nehajo zgodovinske listine. Iz vsega tega vidimo, da so krajepisna imena velike važnosti za jezik in zgodovino, kajti ona so najtrajnejši in najstarejši spomeniki, v katerih je zapisana naša zgodovina in v katerih nam pripovedujejo naši predniki svojo osodo.

Slovinci! do vas obrača se odbor z uljudno prošnjo, da ga v tem velevažnem podjetju zdušno podpirate. Nihče naj se ne odteguje delu, katero mu bode odbor izročil; vsakdo naj žrtvuje nekoliko časa in truda za to domovinsko podjetje, če tudi ni posebe povabljen od odbora, kateri bode vsacega sotrudnika hvaležno sprejel v svoje kolo, in to upamo, da stori vsak tem raje, ker vé, da imenik slovenskih krajev, ki ga namerja izdati "Matica", bode le tedaj učakal belega dne, ako se dela poprimejo razumniki po vsem Slovenskem.

potem osvedočila, da sestra spi, vzela je iz nedrj pismo, katero je hitro razpečatila. Pismo, ki je je Julija, predno je zaspala, prečitala, glasilo se je:

Draga Julia!

Listonoša, ki ti poda z ozeblo roko iz posnežene torbe moje pismo, bi pač ne veroval, da je bilo napisano pri odprtem oknu in da ga je osušil topli, pomladni vetriček. Da, tukaj imam uže pomlad. Ta čas, sevč, "v naročji pustih skal"; kajti ta ozka, skrita ulica Pere, v katero gledam z višine četrtrega nadstropja, podobna je globoki, tesni skalni soteski. Na obeh straneh dviga se vrsta visokih hiš in njih mnogobrojni pavlani segajo tako blizu drug k drugemu, da bi tu Julija podala Romeju črez ulico lahko roko. Pogled na to ulico spomina me na ghetto sredoveškega kristijanskega mesta, v dobi, ko je princezinja Sabbath v nji gojila svojo sveto, tajnostno poezijo. Bojazljivo se stiskajo turborne hiše druga k drugi in bojazen, nezaupnost, bere se iz vseh njih bitnostij: iz mogočnih zidov, dobro zatvorjenih durij in skrbno zagrnjenih oken. Stanovniki hodijo z urnimi, nesigurnimi koraki po hodnikih, kakor bi hoteli čim prej, tem bolje

V nekaterih dneh bode odbor razposlal pōle, v katerih so zapisana obširna vprašanja. Na ta vprašanja naj odgovori vsak nabiratelj krajepisnih imen in kadar zbere vsa imena svojega kraja, to je dotičnih občin, naj pošlje popisane pōle "Matici Slovenski" v Ljubljani.

Slovinci! Popolen imenik vseh slovenskih krajev bode najlepši spomenik, ki ga postavimo dragi materi Sloveniji.

V Ljubljani, na dan praznika svetih slovenskih blagovestnikov Cirila in Metoda l. 1888.

Odbor za nabiranje krajepisnih imen.

O našem šolstvu.

(Konec.)

Utegne mi marsikdo reči: "Brate, čemu se toliko razburjaš? Je-li tolika krivda, če se hoče narod omikati, in deci njegovi lastiti še drug jezik? Ne veš li morda, da star rek veli:

"Toliko glav človek velja
Kolikor jezikov pozna?"

Prijatelj, res je to, in jaz se podpolnoma strinjam z onimi besedami. A vedi, da to ni nikakor namen naših nasprotnikov. Če bi bila to res njih želja, tedaj bi bil jaz prvi, ki bi jim podal prijateljsko roko. Ti, prijatelj dragi, oprost, nisi kaj bistroviden. Ne veš-li kam vse to meri? Ne veš-li, kaj nameravajo z usiljevanjem tujega jezika? Vničiti, vgonobiti in zatreti nas hočejo. In bahajo se s plemenitostjo in milosrčnostjo — trinogi! Da bi svoje mreže razpenjali le po odraslih, a ne! Nedolžna bitja — to so njih svrha! Ali ni to huje nego ubojstvo, umor?! Ubijalci se kaznujejo s smrtijo in zaporom, ker so uničili teló — in oni, ki ubijajo duše, čuvstva mladim, nedolžnim bitjem — oni so oproščeni vsake kazni.

Pri nas ne smemo tedaj govoriti o čisto slovenskej šoli. Ubogi Comenius! Obrnl bi se v grobu, ako bi vedel, kaj se zdaj godi po svetu. Na ljudski šoli se poučujeta dva — in groza! celó trije jeziki. Menim, da bi se ti kar lasje jezili, če bi ti kdo kaj takega le povedal. "Die deutsche Schule (Volkschule) pflege allein die Muttersprache" bilo je eno glavnih tvojih načel in drugo tudi zelo važno načelo veli "Non multa sed multum". Tedaj ti si zahteval, da na ljudski šoli, katero si zaznamoval z "deutsche Schule" se goji le materinščine in še v tem slučaji temeljito in korenito in nerazlično. Kako temeljito se mora poučevati, ko se

zginoti iz morja neprijateljske tujine v svoja brezskrbna, kamenita stanovanja. A tam čutijo se, kakor čarom v mili, daljni domačiji. Tam se spominajo s pomočjo sagov, parketa in lustrov na prijazni salonek rodnega mesta, v katerih pozabljajo pri tikanji švicarskih ur, zvokih piana in pogovoru v materinščini, da je del skromen prostor od mesta, kjer vrše plešoč deriši svoje noro bogoslužje.

Včasih si predstavljam strašno možnost, da bi jednoč ta mohamedanski Rim napadel svoj kristijanski ghetto; da bi se dremajoče morje fanatizma vzdignolo in naglo od vseh stranij nabralo v te globoke, turbone ulice: ogorele, suhe postave v pisanih capah, z bliščečimi damascenkami nad golimi bučami, z besom sovražstva v nakrivljenih potezah; da bi se hrupno za njimi privabili valovi turbanov, da bi te čvrste duri padale pod udarci sekir in zarjevalo omrežje se treslo pod besnečimi rokami; in morija, ropanje bilo bi v labirintu sob, hodišč in kletij v teh nagromadenih, bojazljivo se stiskajočih hišah; pojavi groze napolnili bi te mnogobrojne balkone, visoka slemena in čudne podobne streh. —

istčasno poučuje v treh jezikih, ni mi mogoče.

Da smo tako daleč prišli, so pa dosti krivi naši učitelji sami. Zakaj pa molče in si nalagajo na rame vse, kar jim nakladajo? Zakaj se ne potezajo za svoje pravice? Ako bi se bili oni uže pričetkom upali, bili bi zdaj izvestno uže na kopnem. Ne bi bilo treba, Bog si ga vedi! kakšnega upora, ne, nikakor ne, ali imeli so stvar pojasniti vsaj iz pedagogičnega stališča. Sedemletnemu otroku vsiljevati nov jezik! Moj Bog! Saj to se pravi ne imeti niti pojma o ljudski šoli. Da bi bilo to le v spodnji okolici, kder otroci poznajo nekoliko tujega jezika, ali to se godi i v zgornji okolici, kder je otrokom laški jezik — deveta dežela.

Vse to se pa godi, ker smo Slovenci premečki in se preradovoljno vklanjam v jarem. Nesmo li i mi avstrijski narod, ki ima iste pravice liki drugi narodi? Zakaj se nam one kratijo? Čemu so postave, ako niso za vse ednako veljavne? Saj pravi 19. članek postave 21. decembra 1867.: "Alle Volksstämme des Staates sind gleichberechtigt und jeder Volksstamm hat ein gesetzliches Recht auf Wahrung und Pflege seiner Nationalität und Sprache". Ni-li tedaj v nebo upijoča krivica, da nam hočejo potujčiti še to malo slovenskih šol, kar jih imamo? In ako imajo vsi narode enake pravice, zakaj ne napravijo i nam Slovincem slovenske šole v mestu? Nimajo jih Italijani na ostajanje — zakaj se nam neče napraviti ene same? Je-li to toliko opevana enakopravnost? — Slabo je tudi to, da je naše šolstvo v takih rokah, katerim je šola (posebno slovenska šola!) kar — zajcu boben. Zato pa vlada v marsikateri šoli — despotizem. Kar hoče voditelj, to mora biti. In ali so njegove zahteve pametne ali nespametne, opravičene ali neopravičene — naj se nikakor ne vpraša. Da bi se šolska oblast protivila, posebno ako odgovarjajo zahteve njih nakanam, bilo bi nespametno samo misliti.

Kako daleč sega ta samovlada, priča nam tudi to, da nimati skoraj dve šoli enakih učnih sredstev. V tej šoli se rabi ta knjiga, v drugi ona. Želeti bi bilo, da bi se tudi deželna šolska oblast nekoliko potrudila in pogledala, kako je v slovenskem šolstvu ter prišla v okom enakim primerljajom. Zastonj je vender vse jadikovanje. Ker nam povsod odrekaajo pomoči, moramo si sami pomagati in krepiti moramo svoje moči za trupalno delo. V prvi vrsti se pa sklicujem na vas učitelje, v čegar srcih tli še domorodna iskrica. Vi imate veliko moč, od vas je odvisna prihodnjost mile domovine in naroda našega. Idite te-

Da, ugodnejših kulis k žaloigri bartolomejske noči bi ne bilo, nego so te visoke, temne, na gosto stlačene hiše v Peri!

Hvala bogu, da je vse to le sen! Iz mohamedanskih četvrtij dohaja sem le temen šum, kakor pridušeno, neškodljivo mrmanje, redko se objavlja turban mej temi hišami in grški nosilci se ogibljejo mršavih, brezbarvenih psov po zvegani podlagi. — Mislim, da nisi zadovoljna z mojim začetkom. Gotovo si želiš, da pustim kristijansko Pero in ti mnogo, prav mnogo povem o poganskem Carigradu.

Pri najboljši volji ne morem danes tvoji želji ustreči. Morebiti drugikat. Nikakor ne morem razrediti in vrediti te pestre megle podob, v koji se vse v krogu obrača po moji duši, kakor v stekleni krogli. Mislim, da sem s to primero najboljšje označil sedanje svoje duševno delovanje, ako se dá tako nazivati samo mirno vsprejemanje vnanjih vtiskov, razvrščajočih se igraje na površju duše in brez sledu se gubečih.

Zdi se mi, da sem na svetu le gledalec in da je to mnogo razumnejše, nego da bi se s kako ulogo mučil. Gledam,

daj i vi na delo, vzbujajte v mladih bitjih ljubezen do prekrasnega našega jezika. Težavno je sicer delo, vendar

„Tega ne strahite se, moč neizmerna je sklep, Volja poprav vam bodi in skrb — izida ni dvombe“.

Vsak, ki ima le količkaj srca do svojih bratov, ki ljubi le količkaj drago domovino našo, prizadevaj si, da pripomoreš do narodnega odrešenja.

Vi učitelji, ki ste si izbrali sveto, imenitno nalogo, izvršujte jo tudi uzorno. V mala otroška srca sejte semena ljubezni do ljube domovine, do predrage materinščine. Detetu uže cepite blage žali, da bodo enkrat rodile obilen sad in pripomogle, da se bode narod popolnoma razvit vzpel. Sledite le pesniku, ki pravi:

V srca ljubljenih rojakov
Sej seme plemenitih rož,
Da bomo narod poštenjakov,
Da bomo narod vrlih mož“.

Govor državnega poslanca Karola Kluna

v 223. državnozborni seji dne 1. maja 1888.

(Dalje).

Obrnimo svoje oči iz Trsta v Gorico. Nedavno iznenadila je svet novica, da je tamošnji deželni šolski svet sklenol uvesti nemščino v vseh, tudi ednorazrednih ljudskih šolah. (Čujte! na desnici.) Kakor sem uže omenil, mi znamo ceniti važnost nemščine in hočemo ji dati toliko prostora, kolikor ne škoduje elementarnemu pouku. Vprašam pa, kateri namen pa more imeti nemščina kot obligaten predmet v ljudskih šolah na Gorickem, kjer je po zadnji štetvi 63 odstotkov Slovencev, 36 odstotkov Italijanov in le 1 odstotek Nemcev? (Čujte! na desnici.) In kako more trpeti visoka učna uprava, da more le trenotek veljati sklep, ki nasprotuje jasnim besedam državnih zakonov in državne šolske postave in vsem pravilom zdrave pedagogike? Goriški deželni zbor je tudi soglasno sklenol ugovor proti temu sklepu deželnega šolskega sveta, in gospod učni minister je rekel v budgetnem odseku, da bode rešil ta ugovor po obstoječih postavah. Pričakujemo, da se bode to zgodilo brez pridržka in stranskih vtičij. Opomni pa moram, da Nj. ekselencija ne sme tega zmatrati kot koncesijo Slovincem, ker je dolžnost njegova, da razveljavi nepostavne sklepe šolskega oblastva, in ker smo potem zopet tam, kjer smo bili pred tem sklepom. (Tako je! na desnici.)

Kaj naj rečem konečno o šolskih razmerah na Koroškem (Klici na levici: prav nič! — Ugovori na desnici), kjer visoka naučna uprava še nadalje dopušča zatiranje, ki sem je opisal lani.

Ko je v zadnjem zasedanju deželni zbor koroški obravnaval o gradbi prisilne delavnice za koroške prisiljence, ki so sedaj v Ljubljani, preporočal je deželni predsednik koroški prisilno delavnico z opomnjo (Čujte! na desnici.), da se prisiljenci v Ljubljanski prisilnici ne bodo poboljšali za to, ker ni za to sposobno slovensko narečje v tej prisilnici delalnic (Veselost na desnici); na to je opomnil poslanec pl. Hillinger, da nikdo drugi ni kriv poslovenjenju tega zavoda, nego gospodujoči sistem, ki uvaja take razmere. Grof Taaffe naj le reče deželnemu predsedniku baronu

kako se nateza debelo, luknjičasto jadro z nekako morsko peto na vogli pod skrivljenim drogom in kako se temnozeleno senca prečudne turške ladije kot čista silhueta premika po jasnozeleni vodi; gledam, kako slikovito nasprotje tvorijo v dalji razpeta kajkajna krila in lazurna morsk gladina; gledam, kako na starem lesenem mostu za Galato vse gomazi turbanov v vseh bojah. Na nasprotni strani brega pa je zelenje, so ploske strehe in prekrasen gozd neštevilnih belih minaretov. Gledam, kako se zvečer to bojno mesto šeta v celi vrsti razkošnih divnokrasih bôj. Gozd minaretov včasih zaplami v žaru, pa se odeva v bager, pa lepo rožno barvo v vijoličasto menja in zalesketavši še v deseterem bojnem odlesku, gine v tajnostno sivo paro.

Po tej predstavi prinaša mi sluga grške kavarnе — „Kafeneion tu paradisu“ je njeno vablivo ime — poslednjo kavo in čvrsto natlačen čibuk na teraso in kmalo po tem se spotikam po vratolomnih stopnicah iz Galate v neprijazno Pero.

(Dalje prih.)

Winklerju, da naj koroški prisiljenci imajo nemški krščanski nauk, kakor zahteva enakopravnost, in gotovo ga bodo imeli v nemščini in ne v nerazumljivem in neprijetnem slovenskem jeziku.

Tako telegram v Graški „Tagespost“ z dne 18. januarja t. l. Kakor je obširno razložilo vodstvo Ljubljanske prisilne delavnice v kranjskem deželnem zboru, so te trditve popolnoma neresnične, zato jih je kranjski deželni zbor tudi zavrnol po zasluženju.

Toda načelo, na katero se naslanjajo besede koroškega deželnega predsednika in opazka poslanca pl. Hillingerja, je popolnoma resnično. Prisiljenci se ne morejo poučiti in poboljšati, ako se poučujejo celo v krščanskem nauku v nerazumljivem jeziku. Pa to načelo ne velja le za prisiljence, marveč sploh tudi za otroke, ki se tudi ne morejo poučevati in vzgajati v nerazumljivem jeziku, in če se jim še razlaga krščanski nauk v tujem jeziku. Toda ne gospod koroški deželni predsednik, ne šolska oblastva in tudi ne visoka učna uprava nečeejo tega načela priznati za slovenske otroke.

Koroški deželni predsednik je rekel v koroškem deželnem zboru l. 1883., da bode skrbel, da se bodo slovenski otroci učili v materinščini moliti, čitati in pisati. Te lepe besede je koroško prebivalstvo slovensko z veseljem pozdravilo. Ali ostalo je pri besedah, dejanj ni bilo. Slovenski otroci na Koroškem ne znajo čitati v jeziku svojem, še manj pa pisati, ker so na teh šolah nastavljeni učitelji, ki ne znajo jezika šolskih otrok. (Poslanec grof Lažansky: Škandal!) Če pa so učitelji, ki morda čutijo ljubezen in željo za slovenski uk, gospoda moja, potem uže skrbi koroška deželna šolska oblast, da ti učitelji neso nevarni, in premesti jih v nemške kraje, kjer imajo čas premišljevat, kako velika pregreha je ljubezen do naroda. (Poslanec grof Lažansky: To je absolutno gospodarstvo. — Poslanec dr. Steinwender: Toda res ni!) Ako se mi kaj takega očita, morem reči, da vsako stvar dokažem z akti. Koroški otroci pa tudi moliti ne umejo slovenski. (Čujte! na desnici.) Veroučitelji se vedno pritožujejo o malih uspehih verouka in kot glavni vzrok imenujejo zanemarjenje materinščine, ker se nemščina začne poučevati uže v prvem razredu, dočim so se otroci prej v prvih dveh letih učili slovenski. Odtod pride, trdijo veroučitelji, da otroci ne znajo čitati katekizma, zato se tudi ne morejo učiti iz njega.

Na to pritožbo jim je odgovoril knezoškofjski ordinarijat — tudi besede iz dotičnega dopisa — naj iščejo pomoči proti nepravilnostim pri šolskih oblastvih, ki bodo gotovo v interesu ljudskega šolstva objektivno presodila stvar. To se je zgodilo v mnogih krajih; katehetje so se obračali do šolskih oblastev in eden je svoji prošnji priložil še peticijo starišev, da bi bolje utemeljil prošnjo. Toda od knezoškofjskega ordinarijata ni bilo odgovora, in dotičnega duhovnika, ki se je predzno izročiti peticijo, tožili so pri ordinarijatu kot narodnega hujskača. (Čujte! Čujte! na desnici. — Poslanec dr. Russ: Ordinarijatu pa ni treba verovati.)

Drugim veroučiteljem so odgovorili s cinično mirnostjo — navedem zopet besede iz aktov: Če otroci ne znajo čitati slovenskega jesika, naj se tak jezik upelje, ki ga znajo čitati. (Smeh in čujte! čujte! na desnici.)

Če pa ga razumijo, za to se ne briga deželno šolsko oblastvo. Slovenski otroci, ki so ravno tako dragi svojim starišem, kakor nemški svojim in ki so ravno tako veseli in v ponos svojih starišev, cvet in upanje države ter imajo poklic, postati koristni državljani in trdni stebri države, niso toliko vredni v očeh koroškega deželnega oblastva, kakor nemški prisiljenci (Čujte! Čujte! na desnici), ki morajo bivati na deželne troške v prisilnih delalnicah (Prav dobro! na desnici) in delati koristna dela. (Dobro! Dobro! na desnici. — Poslanec Ghon: To so pretiravanja! — Poslanec grof Lažansky: Bodemo videli!) —

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

5. t. m. odprl je knez Vojnović zasedanje dalmatinskega deželnega zbora. V svojem govoru spomina se prestolnika in njega potovanja po Dalmaciji, kakor nadzornika pehote. Poroča tudi, da je bila 7. maja t. l. odprta železnica Siverić-Kuin, s čemer je storjen prvi korak, da se dalmatinske železnice zvežejo z bosenskimi. Obzalovati je, da je Dalmacija edina dežela v cesarstvu, ki ni še spojena s železniško mrežo cesarstva, a ker se te dežele interesi popolnoma zlagajo z najbitnejšimi državnimi interesi, nadejati se je, da ostane Dalmacija le malo časa še osamljena. Predsednik pravi nadalje, da bode deželni odbor poročal o svojem delovanju v teh šestih letih. Poroča nadalje, da je cesar potrdil lansko leto skleneno preuredbo šolskih odredb. — V Dubrovniku odprta je nova, izvrstno zidana in vrejena bolnica. Ker je lansko leto vsled velikega mraza in tudi vsled neprevidnosti prebivalstva pocepalo več tisoč glav živine, zato je deželni odbor dovolil mnogim občinam posojila. Občine so to upotrebile za javna dela. Tako se je gori omenjena nesreča nekoliko ublažila in ubogemu narodu pomagalo. Tudi cesar daroval je v ta namen 6000 gld. Svoj govor sklene predsednik s trikratnim živio cesarju. Na to spregovori namestnik, podmaršal Blažekovič ter pravi, da si bode vlada prizadevala v zlogi se zastopniki naroda delati v prosep in na korist dežele. Dalmatinski zbor ima sedaj svoje zadnje zasedanje; za prihodnje leto bodo razpisane nove volitve.

Hrvatskega sabora večina sprejela je veterinarski zakon, to je zakon, po katerega odredbah se ima dežela obraniti živinske kuge in drugih živinskih bolezni. Ta zakonski načrt, katerega je madjaronska večina s takim navdušenjem sprejela, popolnoma je posnet po dotičnem zakonu ogerskem. Dr. Milan Amruš, ki je bil sedem let načelnik veterinarstva v Bosni in Hercegovini, ki si je torej v tej stroki nabral mnogo več znanja in skušnje, nego vsi, ki so zakon navdušeno zagovarjali, pretresel je ves načrt kritično ter koncem govora izrekel se v imenu opozicije proti predlogu. Kakor vsak nov zakon, tako tudi ta ruši samoupravo hrvatskih občin, kajti imenovanje živinskega zdravnika bode popolnoma v vladnih rokah, plačevanje pa ne. Živinskim zdravnikom bode plačevala država dve petini, tri petine pa občina. In vendar ne bode imela poslednja nikacega vpliva pri imenovanju živinskega zdravnika, baš nasprotno se bode vlada vtikala v imenovanje tudi tam, kjer bodo zdravnike občine same plačevale. Nadalje pušča ta načrt ogerskemu finančnemu ministru vpletati se v izvrševanje zakona, kar je naravnost proti nagodbi od 1868 l., po katerej je Hrvatska samoupravna država kakor Ogerska in Avstrija. Z eno besedo to, kakor vsak zakonski načrt, katerega sprejme in skuje madjaronska večina hrvatskega sabora, ruši državna prava Hrvatske in tepta nagodbo od l. 1868. Kolikor zakonov, toliko krivic hrvatskemu narodu. A „svaka sila do vremena“, pravijo Hrvatje, in tudi Madjarskega gospostva bode kedaj konec.

O sramotnem postopanju Srbov v hrvatskem saboru piše „Branik“, glasilo Srbov v Banatu na Ogerskem, jako ostro. Hvali pa g. Markovića, ki je tako izvrstno branil interese hrvatskega in srbskega naroda v debati o novem šolskem zakonu. Srbi pobirajo stopinje za vlado in se ne brigajo prav nič za koristi svojega naroda in tim manj za koristi kraljevine Hrvatske, v katerej so našli njih očetje gostoljubno zavetje in ki jim je sedaj druga domovina.

Vnanje dežele.

O pohodu nemškega cesarja, ki ga namerava napraviti te dni ruskemu carju, govori se in piše po vsej Evropi. Vsi listi bavijo se s tem dogodkom ter ga sodijo iz raznih stališč, osvetljujejo ga od raznih stranij ter delajo različne sklepe. Dunajski listi so začeli kar naglo nekako mrzlo pisati o Nemčiji in Bismarku, ki je bil nedavno še njih bog. Teh listov pisava proti Rusiji je vedno ostrejša. Očitajo jej, da se je, dokler jej je bila Nemčija sovražna, delala, kakor bi se hotela zavezati s Francijo, sedaj pa, ko veje v Berlinu drug veter, obrnola je tudi Rusija svoj plašč, sedaj baje da ne mara nič vedeti več o Franciji. Sploh dunajski listi pišejo uže tako, kakor bi Rusija bila Francijo izdala, z druge strani pa se zdi, da si ti dunajski gospodje žele zveze mej Avstrijo in Francijo. Nekateri angleški listi sodijo, da se potem zboljšajo tudi rusko-avstrijski odnošaji, češ, da se Avstrija odreče napredovanju v Macedoniji. V Bolgarskeji pa bi se stvari tako prevredile, kakor so uže bile enkrat, t. j. ruski general prevzel bi vojno ministerstvo. Sicer so pa vsi ti načrti in vse razprave tako različne in nejasne, da se je težko orijentirati. „Kreuz Ztg.“ izraža neko idejo o „delitvi Balkana“. Ta

je jalova, in ne vede do sporazumnja, saj vemo, kako mislijo v Rusiji vsi krogi brez razlike o tem; Rusi nečeejo vedeti o nikakem delenju. Sedaj gre za vredenje bolgaskega vprašanja, ali kakor je oni imenujejo, o „vspostavi ruskega vpliva na Bolgarskem“. V Petrogradu hočeejo najpred to vrediti — potem pa . . .

Vse oči so uprte v Beligrad, kjer kralj Milan vrši nečuvne stvari. Zadnji in največji škandal, kar jih je napravil ta kraljič, je njega ločitev od kraljice Natalije. Ta nepremišljeni korak mu očita vsa Evropa, ki se je postavila na stran razžaljene kraljice. Ta grdi čin svojega kralja zapomni si pa tudi srbski narod, in zdaj ne more še nikdo reči, kako se danes ali jutri Milan poplača to sramoto, ki jo dela sebi in deželi. General Protić biva sedaj v Wiesbadnu, kjer bi rad pregovoril kraljico, da odpotuje s kraljevičem v Beligrad. Kraljica se temu še ustavlja. Privoliti bode pa morala, ko sinoda izvrši ločitev. No do tačas treba še par mesecev in mej tem, bog ve, kaj se še lahko vse pripeti.

15. pr. m. dobil je veljavo novi grajski zakonik, katerega je knez Nikita potrdil. Ta zakonik, kateri je sestavil profesor dr. Bogišić, največje delo je na pravniškem polju v novejši dobi. Zakonik je sestavljen po narodnih običajih in navadah v duhu narodnega prava in ni, kakor drugod, prepisano ali samo nekoliko predelano rimsko pravo. To je pravo izvirno delo, ki dela čast Črnogorcem in vsemu Slovanstvu. Zanimljive so nekatere naredbe novega zakonika, po katerih nemajo tuji prava v Črnej gori posedovati ali kupovati zemljišč; samo knezu je dovoljeno tuju darovati majhno posestvo v Črnej gori. Vsakemu črnogorskemu grajanu (meščanu) je pa prepovedano tuju prodajati ali darovati posestva. Po drugej naredbi je prepovedano zbirati pod eno roko prevelika posestva. Dajati posestvo v nakup je tam čisto nepoznano.

Papež je izdal te dni encikliko, v katerej razpravlja o človeški svobodi in pobija o tej sedaj vladajoče nazore ter razlaga to svobodo popolnoma v cerkvenem duhu. Enciklika je jako lepo pisana in nam je nova priča o sv. očeta velikej učenosti. Sv. oče pravi o zakonih: Kar je razum za pojedinca, to je za državno zvezanega človeka človeški zakon, proglašen za vzajemno imovino meščanov. Prava svoboda človeška ni v tem, da delaš po milej volji, vsled česar bi navstala največja zmešnjava, ampak v tem, da bi se s pomočjo državljskih zakonov moglo laglje živeti po propisih Večnega. Odločno obrača se papež proti nasilstvu in proti hrepenenju po gospostvu. Svoboda vladarjev — pravi — ni v tem, da bi mogli drzno in po svojem mnenju vladati, kar je hudodelno in državi v pogubo; moč človeških zakonov mora biti v tem, da bi se jim poznalo, da izvirajo iz večnega zakona in da ne obsezajo nišesar, kar ne bi bilo v tem izviru našega prava. Cerkev ne zameta nobene oblike državne uprave, ako so te prikladne občemu blagostanju in ne nasprotujejo cerkvi, katera dovoljuje sodelovanje v državnem življenju in celo hvali tako podjetje. Cerkev tudi ne obsoja, da narod ne čee služiti tujcu ne gospodarju. Sploh je bila cerkev največja pospešiteljica umerjenih meščanskih prostostij, pravi enciklika dalje, ter navaja v izgled prejšnje državno in občinsko življenje v Italiji.

DOPISI.

Iz Gorice 8. julija 1888. Naše politično društvo „Sloga“ se je po dolgem času zopet enkrat oglasilo. Te dni je imel odbor sejo in kakor slišimo in beremo, sklenol je, da bo dne 24. avgusta, na semenj sv. Jerneja, letni občni zbor, kakor bi moral po pravilih vsako leto biti. Zakaj ga lani ni bilo, ne vemo. Mari ni bilo nobenega povoda za zborovanje? Mari ni imelo polit. društvo ničesa braniti, spodbujati in ustanovljati, ker je pri nas uže vse varno, živo in dovršeno? Kaj še! Sto povodov bi vam lahko naštel, ki so tudi v tem času zahtevali živo društveno delovanje, — a tacih ne, kakoršnih so letos. Bližajo se deželnozborni volitve, prede za mandate in zato se je treba uže zgodaj lotiti čvrstega delovanja. O, zdaj bo postala Sloga kaj gibčna in pozorna in skrbna, ker, kakor pravimo — prede za mandate.

A za zadnje prevažne volitve mestnega zastopa v Gorici — in za dopolnitveno volitev naše trgoveške in obrtnijske zbornice, — ki so se vršile letos, ni se me-

nila Sloga. Dotični mandati so za kandidate „minorum gentium“, kdo bi se za nje brigal?

Koliko bi bili lahko dosegli, ako bi bila Sloga o pravem času pozvedavala razmere segajoče v volitev goriškega mestnega zastopa, to nam je kazalo znamenito število slovanskih volilcev prišedih na volišče; to nam je obelodanil tudi vspeh, ki ga je v zadnjem trenutku doseglo delovanje, oziroma paktovanje posameznikov. In koliko smo izgubili, ker se ni Sloga prav nič menila za volitve kupčijske zbornice, to občutimo v tem, da so bili prav po glademk potu, brez najmanjše opozicije zvoljeni sami italijanski kandidati. In kaj je žalosten nastopek temu: da se iz tako važnega zastopa, kakoršen je kupčijska zbornica, čisto pozgubljajo zastopniki mnogobrojnih slovanskih trgovcev in obrtnikov — in da je to polje popolnoma v nemar puščeno od naše strani — ter izročeno v izključljivo uporabo drugej deželnej narodnosti.

Ker smo prav sedaj govorili o mestnih volitvah, naj mimo gredé omenimo, da so bili v tukajšnjem slovanskem listu nekateri meščani razglašeni kot naši hudi nasprotniki, ker so bila njihova imena podpisana pod nekim volitvenim oklicem takozvane liberalne italijanske stranke. Toda kdor ne vé, kako so prišla nekatera taka imena pod oklic, ne more pritrditi tako ostri obsojdi. Dva trgovca v gosposki ulici, gg. Mazzoli in Orzan, se nista, kakor smo zvedeli iz zanesljivih virov, prav nič vtikala v volitvene zadeve; — prvi je dolgoletni čitalnični ud in v svojem občevanju vedno prijazen Slovencev, drugi je vse, kar hočete brže, nego li beralec v zmislu dotične stranke in je s prvega početka do zdaj zvest član slovanskemu podpornemu društvu. — In še kako drugo ime je bilo pod oklicem — katero je prišlo podanj kakor Poncij v „Credo“. Al mnogo onih imen pa ni bilo pod manifestom, kojih nositelji so na vse kriptlje delali in se strastno repenčili zoper kandidate konservativne stranke. Ti so tičali za grmom in so tako rekoč kot lek razglasil imena mirnih, tudi med Slovenci spoštovanih meščanov, samo da bi na trak vjeli še druge, tem enako misleče volilce. — Nam pa mora biti za to, da si ohranimo svoje prijatelje.

Iz Brkinskih hribov dne 6. julija 1888.
— Draga „Edinost“, pisati ti hočem kaj novega z naših hribov, sploh nič veselega, a tudi ne posebno žalostnega. Sicer se obnavamo po starem, oblačimo pa se po novem v gizdave, malo vredne cunjce. Naš Brkin je fin, pa tudi trpin: dela ter trudi se od zore do mraka, kajti delati mora, če hoče živeti. Premožnih hiš v Brkini ni najti, pač pa kmetov, ki ob svojem imetku žive. Govejce živine more naš Brkin rediti le prav malo, ker nima obširnih travnikov in pašnikov. Navadno redé kmetje po 3, 4, 5, redko kedaj po 10 goved. Našega Brkina glavna dohodka sta gozdnarstvo in sadjarstvo. O tem hočem nekoliko govoriti. Vse hvale vredno je, da se je naš Brkin poprijel sadjarstva, kajti izvestno mu boče donášalo dobička. Po nekaterih vaseh se mnogo sadi in cepi; par let sém dobiva se žlahtnih cepičev vsake spomladi iz drugih dežel, iz izkušnih sadjarjskih vrhov in taka plemena se bodo v tukajšnjih legah prav dobro obnesla. Veselje boče gledati v kratkem lepo rastoče sadno drevje polno žlahtnega sadja. Kolkou upliva veselje do sadjarstva na naše posestnike, dokazuje to-le: posestnik Jože Vatovec, po domače Matežin, iz Vatovlj, prosil je deželno kmetijsko družbo v Gorici, da mu pošlje nekoliko sadnih drevcesec. Družba je marljivemu sadjarju ustregla, kajti poslala mu je 800 drevcesec in pozneje jih je še toliko nasadil na svojem posestvu. Za koliko se boče temu sadjarju pomnožil dohodek v malo letih, misli naj si vsak umni sadjar. Sadje se lahko prodaje, kajti kupci nam prihajajo pred vrata. Priporoča se ti zatorej, dragi mi Brkin, sadi in cepi le pridno, saj trud ni toliko težak, a donášal ti boče vender veliko koristi. Letina uže dobro kaže; sadja boče uže nekaj in tudi vina; le Bog nas obrani hude ure! Nedavno nas je suša strašila, zdaj pa imamo dežja preveč, in ni mogoče niti krme posušiti in spraviti. Da bi nam dal Bog kmalo bolje!

Domače vesti.

Odbor za Dolencev spomenik je sklenol v zadnjem svojem seji, da se nadgrobnni spomenik pokojnemu g. Viktorju Dolencu odkrije na pokopališči pri Sv. Ani dne 22.

t. m. ob 6. uri popoldne. Svečano odkritje vršilo se boče s primernim programom, kateri prijavimo pozneje. Opozorjamo na to uže danes vsa sl. slovanska družva v Trstu ter pokojnega prijatelje in čestilce.

Upravni odbor društva „Narodni dom“ je imel zadnji četrtrek v Ljubljani redno sejo. Na dnevnem redu je bilo konstituiranje, razgovor o nasvetih in sklepih obénega zbora in druge posameznosti. Navzočih bilo je osem odbornikov pod predsedstvom dr. Antona Moscheta. Odbor potrdi dr. vit. K. Bleiweisa za podpredsednika, dr. J. Stareta za blagajnika, J. Kotnika za tajnika, E. Laha za njegovega namestnika. Tajniku in blagajniku se izreče zahvala na marljivem in vspešnem delovanju pretečene dobe. Sklene se odbor „Sokola“ naprositi, naj bi prevzel program svoje 25letnice kot posebno točko bazar na korist „Nar. Domu“ in v ta namen prepustil stekleni čitalniški salon. Vse potrebne priprave, da se bazar dobro obnese, prevzame odbor „Nar. Doma“ sam. — Sklene se čitalnice in bralna družva po deželi naprositi, da namenijo po edno besedo v letu „Narodnemu Domu“. — Pozvati se imajo vse posojilnice, pri katerih ima društvo kaj denarja naloženega, naj pošljejo vse obresti, kakor so se nabrale do 30. junija t. l. in naj jih v prihodnje pošiljajo dosledno vsacega pol leta. Prošnja neke posojilnice za primerno posojilo se odbije. — Odbori se načrt odbora „Krajcarske družbe“ glede iztirjanja z ostalih doneskov in sklene se nastopiti v tej zadevi sodnijsko pot po odvetniku. — Deležniku, ki daruje društvu 2 kuponski pili svojih deležev, ima se poslati zahvalno pismo. — Konečno sledi še živahen razgovor o prostoru za zgradbo in o načrtu za poslopje ter se sklene prav pridno delovati za pridobitev novih deležnikov.

Za sv. Cirila in Metoda so nabrali Proseški, Openski in Zgoniški domoljubi zbrani dne 8. julija v Zagradci s edem gl. Hvala!

Gosp. dr. J. Vošnjak se je odpeljal na Dunaj k sejam državne filokserne komisije. Odgovorno uredništvo „Slovenskega Naroda“ prevzame g. Dragotin Hribar.

Občinski svet tržaški je imel v soboto 7. t. m. javno sejo. Predsedoval je župan dr. Bazzoni, vlado je zastopal okr. glavar baron Conrad, navzočih je bilo 35 svetnikov. Po odobrenju zapisnika zadnje seje čita drugi podpredsednik dr. Dompieri poročilo o današnjem stanju vprašanja ob obskrbljenju z vodo. Iz poročila je razvidno, da je vstalo vse pri starem, od kar je bila aprila meseca 1886. imenovana posebna komisija, akoprav se je trudila da potrebu doseže, kajti razne stranke so se ustavljale obskrbljenju mesta z vodo Bistrice-Reke. Svetnik dr. Venezian se zahvaljuje komisiji na trudu in vstrajnosti ter obžaluje, da se ta velevažna zadeva zavlačuje. Konečno se naloži enoglasno mestnej delegaciji, naj stori potrebnih korakov, da se doseže od ces. kr. okr. glavarstva v Postojni konečno rešenje prošenj, katere je uložila komisija za dovoljenje vodovoda Bistrice-Reke.

Odbori se zatem račun mestnega carinskega urada o deželnej dokladi na žgane pijače v koperskem okraju za leto 1887. Bilo je prihoda 6606 gl. 4 kr., stroškov pa 6754 gold. 35 kr. tedaj primanjkljaja 148 gl. 31 kr.

Skleni se zgraditi posebno poslopje k Ferdinandiju, katero ima služiti za hlev ter remizo in dovoli se v to svrhu 8650 gl., katera svota se ima staviti v proračun za l. 1889.

Odbori se glavni izkaz dohodkov za klavne pristojbine leta 1887. z 56.829 gl. 48 kr. in dohodki mitnic z 19.849 gl. 1/2kr.

Za napravo pohišstva v novej ljudskejšoli v starem mestu dovoli se 5650 gl.

Sprejme se predlog šolskega odseka za pomnoženje učiteljičnih mest na dekljškem liceju za šolsko leto 1888/89 od 24 na 26, odbije se pa prošnja nekaterih trgovcev se žganimi pijačami za časno odpravo pristojbine, ki se ima plačevati carinskim uradnikom za nadzorovanje.

Poviša se plača podučiteljicam na mestnih otroških zabaviščih od 475 gold. na 500 gold.

Odbori se obračun patrijotičnega deželnega podpornega društva (rudečega križa) za Trst in Istro o upravnem l. 1887.

Za posteljno perilo v mestnej bolnici dovoli se posojilo 3254 gl. in za dva kotla 4419 gold.

Odbije se prošnja ribarjev v ulici del Rivo za preloženje ribnega trga v ulico Sette Fontane.

Prošnja Elija Trevesa za dovoljenje 230 gl. v podporo društva za dvorenje bolnikov se odbije zaradi tega, ker se bo

baje da ustanovilo prostovoljno tako društvo.

Seja je trajala do 9. ure zvečer. **Odklikovanje.** Cesar je podelil korporalu 17. Ljubljanskega pešpolka Josipu Dullerju srebrni križec za zasluge, ker je z veliko hrabrostjo rešil begunce iz reke Trebinjéice v Hercegovini. Begunec je skočil v vodo da uteče korporalu, kateri ga je gnal v zapor.

Premeščenje vojakov. Na jugu našega cesarstva vršile se bodo velike promene v raznih posadkah, ker se ima končati teritorijalno premeščenje tretjega in trinajstega kóra. V Trst pride na mesto 82. ogerskega polka štajerski polk št. 87 iz Gradca, v Pulj na mesto ogerskega polka št. 61 primorsko-kranjski polk št. 97 iz Gorice, v Gorico pa se premestita dva bataljona lovecev.

Izpitni zrelosti na c. kr. drž. gimnaziji v Trstu vršili so se od 2. do 7. t. m. pod predsedništvom ravnatelja gimnazije v Pazinu, g. Viktorja Lešanovskega. Dijakov je bilo 30, izmed katerih so položili izpit z odklikanjem gg. Ivan Cegnar, Demetrij Economo, Josip Froglija, Maks Kalmus, Anton Podreka in Blaž Quarantotto. Pet kandidatov ima ponoviti izpit po počitnicah, dva sta odstopila prostovoljno.

Zrelostni izpit na učiteljšči v Kopru je bil te dni pod vodstvom nadzornika gosp. Klodiča. — Izmed 10 gojencev Slovencev četrtega tečaja je eden pal za jedno leto, 2 za dva meseca; jeden je napravil izpit z odkliko, ostali pa vsi z dobrim vspehom; na hrvatskem oddelku so napravili vsi štiri gojenci izpit z dobrim vspehom.

Učiteljsko službo na slovenskem oddelku kmetijske šole v Gorici podelil je deželni odbor začasno g. V. Dominku iz Kobarida.

Pritožba občine Vrbaške, katerej je odbil deželni odbor isterski hrvatski pisano prošnjo ter zahteval od nje, naj priloži italijanski prevod, rešilo je državno sodišče ugodno. Na temelju §. 19. drž. osn. zak. odredilo je, da se imajo rešavati uloge v istem deželnem jeziku, v katerem so predložene. Nadejati se je zatorej, da mogočna gospoda vendar sprevidi, da so nad njo še mogočnejši, ki pa spoštujo zakon bolj, nego isterski Italijani. Ta slučaj bodi nam v spodbujanje, da se služimo tudi mi svojih pravic, katere nam zagamčuje postava in ne dajmo se plašiti po mogoteh, ki nas mislijo po sili poitaljančiti! Ako se narod sam ne briga za dobrote, ki mu jih dovoljuje zakon, zastoj je ves trud in narodna enakopravnost ostane le na papirji.

Vabilo k slavnosti štiridesetletnega vladanja Njegovega Velikanstva presvetlega cesarja Frana Jožefa I., katero priredi „Bralno društvo“ v Selu dne 15. julija 1888. Vspored: I. Večernica in zahvalna pesen v Šelski cerkvi ob 4. uri. II. Beseda na R. Maitovem vrtu: 1. Godba. 2. Slavnostni govor. 3. „Cesarjeva kantata“ — Hribar-Haydn; možki zbor z godbo. 4. Deklamacija: „Domovini“, S. Gregorič. 5. „Naša zvezda“ — Vilhar; možki zbor. 6. Godba. 7. „Sam ne ve kaj hoče“, gluma v enem dejanju. 8. Dalmatinski šajkoš „*“ dvospev. 9. „Jadransko morje“; — Hajdrich; možki zbor. 10. Deklamacija: „Rabeljsko jezero“ S. Gregorič. 11. „Naprej“ — Jenko; možki zbor z godbo. — Beseda začne po blagoslovu ob 5. uri. III. Banket in prosta zabava z govori, petjem in godbo. Banket boče pod milim nebom. O neugodnem vremenu se slavnost brezleži na naslednje nedeljo. Vstopnina k besedi 20 kr., sedež 10 kr. Banket (s pol litrom vina) za osebo 1 gl. Kdor se misli banketa udeležiti, naj blagovoljno naznanj vsaj do 12. t. m. predsedniku „Bralnega društva v Selu“, g. Francetu Bavčarju. K obilnej udeležbi vabi vse rodoljube prav uljudno „Bralno društvo v Selu“.

Iz Ljubljane javljajo, da je reka Ljubljanska vsled neprestanega dežja jako narastla. Ljubljanskega močvirja je mnogo pod vodo.

Rimskih ostankov so našli v Ljubljani za vrtom nunskega samostana. Izkopalo se je mnogo kostij, opeke, steklenih posod in nekoliko denarja. Visoke vrednosti je bakrena kolajna iz l. 17 po Kr., katero je dal kovati Germanci po svojej zmagi nad Germani.

Velika povodenj bila je vsled neprestanega dežja po Poljanski in Žirovski dolini. — Trgala je mostove, naredila po polji in travnikih mnogo škode, kajti posula in poplavela je vse sadeže po njivah blizo vode in po travnikih odnesla za mnogo vóz sena. V Žireh (na Selu) razdrta je hišo; komaj so se ljudje rešili, vse drugo jim je voda odnesla. Trgala je tudi

po mlinih in žagah in v slednjih odnesla mnogo hlo dov in drugega lesa. Odnescala je tudi skrinje, vsakovrstno orodje, mize, stole, zibelj, kokoši itd. Nekje drugje je šel majhen fant po brvi črez narastlo vodo v šolo. Brv je pa prav v istem hipu voda vzela, in otrok je padel v njo. K sreči je to videl nek srčen mož, kateri ga je rešil. — Prej je bila taka suša, da bi se bilo kmalo vse posušilo; a zdaj pa nalivi in tako huda povodenj, ki je mnogim naredila britkih ur. (Sl. N.)

Iz Voloskega se poroča, da se je dne 1. t. m. popoldne vsula toča nad vso Liburnijo, ter napravila mnogo škode. Vse nadeje o dobrej letini so uničene.

Avstrijski begunci. Rimski list „Dritto“, javlja, da je nedavno pobeglo iz avstrijske vojne mornarnice 11 vojakov in eden pešec. Vsi ti begunci so neki lsterci in pobešli so preko italijanske meje, akoprav jim je bila avstrijska žendamerija za petami. — Tako „Dritto“; a mi želimo zvedeti od poreske „babice“, da-li so ti begunci hrvatske krvi, tedaj naši mladeniči, ali pa mladi, ognjevitil isterski Italijani, ki so vrgli prisego pod noge, ter izneverivši se cesarskej zastavi, pobešli v obečano zemljo? („N. Sl.“)

Za razširjenje ceste v Miramar dovolila je mestna delegacija 700 gl. za nakup zemljišča, katero je ponudil gosp. Henrik Ritter-Zahony. Ob enem ima se zgraditi kanal ob cesti pred Ritterjevo tovarno ledu. Delo se začne še-le prihodnje leto.

Nezgode. Dinarju Boštjanu Sagmajstru padla je mej delom v Šestjani težka knala na levo nogo ter jo močno poškodovala. Res bi bilo uže treba pri delih g. Cecconija nekoliko več opreznosti, kajti mnogo ljudij je uže ponesrečilo in baje da se kompetentne oblasti za to niti ne zmenijo! — Kočijažu Josipu Primožiču zlomila se je os njegovega voza, baš ko se je vozil proti domu. Kočijaž je padel raz voz ter se pobil na glavi. Obvezali so ga v bolnici ter ga zatem odveli na dom.

Policijsko. Dimnikar Norbert Menzl je razgrajal po noči na velikem trgu ter razbil mizo pred kavarno „degli specchi“, da si ohladi vročo kri. Stražniki so ga odveli v prenočišče v ulico Tigor. — Prodajalec Ivan Canziani se je sprl sê svojo mlado soprogo, katere mu je srdito treščila tezalca 2 kg. težak v glavo, da mu dokaže svojo enerzijo. Siromak je moral v bolnico, a ljubezniva ženica boče morala v zapor.

Dobro pečenko za sv. Mohor je hotel imeti nekdo v Rojani in si jo je mislil zastoj najlože dobiti s tem, da je šel v sredo zvečer v župnijsko poslopje kokoši krast, pa ni bil posebno srečen, ker je odnesel samo jedno, vse druge pa pustil, čeravno so bile skupaj.

Sodnijsko. Natakar Ivan Windischer iz Naklega bil je obsojen zaradi izneverjenja na mesec dnij zopora.

Književnost.

Josip Stritarja zbrani spisi 51. snopič. Ljubljana, Ig. pl. Kleinmayr i Fed. Bamberg. 1888. Cena vsakemu snopiču 25 kr. **Vrtnarstvo**, založila c. kr. kranjska kmetijska družba, spisal družbeni tajnik g. Gustav Pir. Cena knjižici je 1 gl., za ude kmetijske družbe kranjske in za gg. učitelje vsih slovanskih šol pa le 75 novč. Poština 10 novč. več.

Učiteljski Tovariš. Štev. 13. prinaša vsebino: 1. Otroška individualnost. 2. Knjiga slovanska. 3. O počitovanju pri računstvu. 4. Iz šole za šolo. 5. Učila. 6. Poročilo o pošiljatih za „Prvo slovensko stalno učilsko razstavo“ pedagoškega društva v Krškem. 7. Ocene. 8. Dopisi. 9. Razpis učiteljskih služeb.

Vrtec. Štev. 7. ima vsebino: 1. Umirajoče dete. 2. Prva šola. 3. Opava. 4. O drevcesci, ki si je želelo drugačnega listja. 5. V gozdu. 6. Volk, medved, mrjasec — lisica in mačka. 7. Spomini. 8. Dober in priden otrok. 9. Pazite na otroke. 10. Listje in cvetje.

„Matica Hrvatska“ razpošilja knjige za l. 1887. Prejeli smo tudi mi deset knjig, ki se odklikujo ne samo po vnanjej obliki, papirji, in tisku, temveč tudi po svojej vsebini. Ker hočemo pozneje obširneje govoriti o posamičnih knjigah, za zdaj je samo oznanjamo:

1. **Prievodi grčkih i rimskih klasika.** Zvezek V. Herodotova poviest, I. del, knjiga 1.—4. Zagreb, tisek „dioničke tiskare“ 1887.

2. **Zabavna knjižnica „Matice hrvatske“:** Zvezek 93—95. „Pošurice“

pripoveda Josip Evgen Tomić; Zagreb, v lastnej nakladi, 1887. Cena 75 nvč.

b. Zvezek 96—98. „Taras Ševčenko“, pjesničke pripovedi. Preveo i uvodom popratilo Avgust Harambašić. Zagreb v lastnej nakladi, 1887. Cena 75 nvč.

c. Zvezek 99—100: Wolfgang Göthe: „Ifigenija na Tavridi“; igrokaz u 5 čina. Prevel Vladislav Vezić. Zagreb, v lastnej nakladi, 1887. Cena 50 nvč.

d. Zvezek 101—102. „Rane i Melem“, crtice iz života. Napisal Davorin Trstenjak. Zagreb, v lastnej nakladi, 1887. Cena 50 nvč.

e. Zvezek 103—104: „Tri pripovedi bez naslova“; napisao Ksaver Šandor Gjalski. Zagreb, v lastnej nakladi, 1887. 50 nvč.

Vatroslav Lisinski i njegova doba. Prilog za poviest za hrvatskog preporoda. Napisal Fr. Ksav. Kuhač. Zagreb, v lastnej nakladi, 1887.

4. Poučna knjižica „Matice hrvatske“, knjiga XII. Kukei. Prirodopisne crtice. Napisal dr. Mišo Kišpatić; knjiga II. sa 88 slika. Nagradjeno iz zaklade grofa Iv. Nep. Draškovića za god. 1887. Zagreb, v lastnej nakladi, 1887.

5. August Šenoa: Sabrane pripovedi. Izdaje „Matica hrvatska“. Zvezek VII. Zagreb, v lastnej nakladi, 1887.

6. Ivan F. Gundulić: Dubrovka; pastirska igra u 3 čina; s uvodom Franje Markovića. Zagreb, izdanje „Matice hrvatske“ 1888.

Knjige za gg. „Matičine“ članove so uže dospеле ter se dobé pri čuvaju „Slovanke čitalnice“.

Oesterreichischer Pilgerzug nach Rom 1888 von Dr. Carl Freiherrn von Tautphoens. Mit 29 Illustrationen. Wien 1888. Verlag von Johann Heindl. — To je: Avstrijsko potovanje v Rim 1888. Cena knjigi elegantno v platno vezanej sè zlatim naslovom 2 glđ. 50 novč., s pošto 2.75. — Ta opis je sestavljen z največjo natančnostjo, sedržava razven dogodjajev na važnem potovanju tudi nagovore in propovedi, ima 29 ilustracij, pregledno karto o leži vseh cerkev in samostanov v Rimu, naposled je imenik vseh udeležencev razvrščenih po posamičnih deželah.

Kdor se zanima za to potovanje in zna ob enem tudi nemški, obavi naj si knjigo.

Dunajska bors.

dne 10. julija.

Enotni drž. dolg v bankovcih	—	glđ. 81.10
„ v srebru	—	82.0
Zlata renta	—	112.40
5% avstrijska renta	—	96.60
Delnice narodne banke	—	876.—
Kreditne delnice	—	308.70
London 10 lir sterlin	—	124.95
Francoski napoleonidori	—	9.90
C. kr. cekini	—	5.91
Nemške marke	—	61.23

Št. 248/o. š. s.

Razpis učiteljskih služeb.

Razpisujejo se službe: učitelja-voditelja na dvorazrednici v Povirju in na enorazrednici v Kobilaglavu, v Skočjanu, v Štorjah in v Škerbinu ter učiteljice na dvorazrednicah v Povirju in v Tomaju, vse s postavnimi dohodki III. plačilne vrste.

Za službo učitelja-voditelja zahteva se sposobnost poučevanja v katoliškem verouku.

Prošnje naj se vložé pri podpisaneu v dobi 6 tednov po razglasenju razpisa v časniku „Osservatore Triestino“.

C. kr. okrajni šolski svét

Sežana 7. julija 1888.

Vozni red na c. kr. drž. željeznici.

Odlazak iz Trsta (sv. Andrej) za Pulu:

7. — u jutro	osobni vlak za Pulu i Rovinj.
10.30	
5.15 po podne	

Za Ljubljano preko Herpeljah (osobni vlak):

7. — u jutro za Beč, Vilah, Celovae, Innsbruck itd.
10.30 u jutro za Beč, Tarviž.
2.45 po podne u nedjeljah i blagdanih do Divače.
5.15 po podne za Divaču, Beč.
8.30 na večer za Beč, Vilah, Celovae.

Dolazak u Trst (sv. Andrej) iz Pule:

9.05 u jutro	osobni vlak iz Rovinja i Pule
7.25 po podne	
10.35 na večer	

Iz Ljubljane preko Herpeljah:

9.05 u jutro	osobni vlak iz Divače i Beča.
10.26	
7.25 na večer	
10.35	iz Beča, Celovae itd.

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Št. 392/K. š. s.

Oglas natečaja.

V tem šolskem okraju razpisane so te-le službe:

Mesto učitelja-voditelja II. vrste na dvorazrednej ljudskoj šoli v Podgradu sè slovenskim učnim jezikom;

mesto učitelja III. vrste na enorazrednici v Brezovici (slovensko) in v Lipi (hrvatsko) ter

mesto učiteljice III. vrsti na dvorazrednej hrvatskoj šoli v Klani.

Plaće in druge dohodnine, zvezane s temi službami, razvidne so iz pokrajinskih postav 3. novembra 1874, dež. zak. list št. 30 in 10. decembra 1878, dež. zak. list št. 14.

Šolski voditelji moraju biti sposobni za pomoćni katoliški verouk.

Prošileci imaju vložiti svoje obložene prošnje, slučajno službeno, v štirih tednih podpisanemu svétu.

C. kr. okrajni šolski svét.

V Voloski, 8. julija 1888.

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplaćila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 1/2%	30-dnevni odkaz 2%
8- " " 2 1/2%	3-mesečni " 2 1/4%
30- " " 3%	6- " " 2 1/2%

Vrednostnim papirjem, glasećim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu, pripozna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na svoto. V napoleonih brez obresti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovćenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5 1/2% letnih obrestih do 1000 glđ., za vekše svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1888. 48—16

SUKNO

razpiliša za gotov denar ali po postopnem povzetju po zelo nizkih cenah in sicer

samo dobre vrste:

3-10 m, cela obloka, samo f. 3.50	boljša, 4.50
3-10 " " " " " " " "	8. —
3-10 " " " " " " " "	10. —
3-10 " " " " " " " "	10. —
3-10 " " " " " " " "	8. —
3-10 " " " " " " " "	10. —

kar ni komu všeć, se lahko vrno Uzoreti franko. — Naslov: **Tuchfabrikslager FRIEDRICH BRUNNER** Na drobno. Bratna. Na debelo. Op. Uzoreti za gospodo krojake bez nefrankovani.

Takoj delujoće. Uspeh zajamčen. **Neizogibljivo!** Vsak dobi svoto nazaj, pri katerem bi moj sigurno delujoći

ROBORANTIUM (sredstvo za bradorast)

breuzpešen ostal. Tako tudi sigurno deluje proti plešivosti, izpadanju lasih, maholjicam in osedenju. Vseh večkratnim trenjem zajamčen. Originalne steklenice po glđ. 1.50. Steklenice za poskus po glđ. 1 — prodaje

J. Grolich v Brnu,

v TRSTU pa samo A. Praxmarer in P. Prendini — v LJUBLJANI Edv. Mohr — v GORICI lekarničarja Cristofoletti in Pontoni, A. Hermanek, drogar — na REKI J. Gmeiner, lekar — v CELJU Pelè — v MARIBORU J. Martinz — v GRADCU K. Roth, Murplatz 1.

Tam se tudi dobi Eau de Hebe, iztočno sredstvo lepote, katero izdrži svežost in belost kože.

NI SLEPARIJA!

Jaz, Ana Csillag

sè svojimi 185etm. dolgimi orjaškimi Loreley-vlasi, katere sem dobila po 14 mesečnej uporabi svojega samoiznajdenega mazila, je edino sredstvo proti izpadanju vlás, za pospeševanje rasti, za ojaćenje kože, pospešuje pri moških polno, jako bradorast in uže po kratkej uporabi podeli vlasem in bradi naravno svitlost in polnost ter je obvaruje pred zgodnjim osivenjem do najvišje starosti. Cena lončoku i glđ. do 2 gold.

Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s postnim povzetjem po vsem svetu. 20—3

Csillag & Comp. Budapest, — Königsgasse Nr. 52., kamorse morajo pošiljati vse naročbe.

Podpisani javlja s tem uljudno p. n. tržaškemu občinstvu, da je odprl v mestu

podružnico ali filijalko

I. kranjske mlekarske zadruge v Ljubljani.

Prodajalo se bode vsak dan

sveže, neposneto mleko, fino surovo maslo in namizni sir

ter jamči za izvrstno, jako ceno in pošteno postrežbo.

Naročbe na dom sprejema podružnica sama na trgu delle Legna št. 10, gospod Fran Srebotnjak v ulici Fontanone št. 18 in „Latteria Svizzera“ na Acquedotto.

V Trstu, junija meseca 1888.

A. Lavrenčić,

podružnica I. kranjske mlekarske zadruge v Ljubljani.

Piazza delle Legna N. 10.

Rajžev skrob (štirka)

tovarne na Reki

(z boletu in brez nje)

zagotovljen, prost vseh tujih snovij, zaradi tega se lahko upotreblja brez strahu v hranilno sredstvo. Kar se tiče kakovosti kakor tudi cene, ne boji se nobene konkurence, o čemer se lahko prepriča vsak, ako kupi z malimi novimi malo škatljico.

Dobiva se v zalogi via Carintia N. 22 v Trsti

kakor tudi v vseh glavnih mirodilnicah in prodajalnicah jestvin.

Izdajatelj in odgovorni urednik Lovro Žvab.

Čast nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mjestah, sa solidnosti i jeftinoće poznatu, te obilnimi modernimi pisмени i strojevi providjenu, **JEDINU SLAVENSKU**

TISKARU U TRSTU

Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanic kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artiju i zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, rasporede, sluznice, oglase, pravila, izvješća, zaključne račune, ročištnike, punomoći, cjenike, jestvenike, svakovratne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brzom i točnom podvorbom, toli jeftinom cjenom i ukusnom izradbom.

Kod naručivanja tiskanica molimo naznačiti točno naručbu, dotično naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc

Via Torrente 12 u Trstu.

Želodečne bolesti ozdravi brzo in posvema

JERUZALEMSKI BALZAM

edina in nedosegljiva želodečna pijača. Da si človek izvoli pravi lek proti želodčnim boleznim, pač ni tako lahko, posebno dandanes, ko v trgovini prodajajo vsakovratne enake leke.

Većina raznih kapljic, izlečkov itd., katere se občinstvu kakor pravi čudeži preporučajo, niso nič drugega nego škodljiva smes. Edini jeruzalemski balzam si je zagotovil valed svoje priprave sestave, odločno oživljajoće in želodčne živce hitro krepećalne moći pravico prednosti nad vsemi v tej stroki znanimi zdravilami, kar dokazuje tudi sè vsakim dnevom večé prašanje po njemu. Ta balzam bogat na delajoćih snovih kineške rebarbare, katera korenika je poznana zaradi njeznega ugodnega upliva na prebavljanje in čišćenje, je zanesljivo sredstvo proti težavam v želodcu odvisnim od slabega prebavljanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in zvedenci preporučujejo proti neješćnosti, zabasanju, smrdljivi sapl. gnušau, riganju, bacanju, proti hemoroidalnim trpljenju, zlatenci in vsakej bolezni v črevesju.

Steklenica z navodom vred stane 30 novcev. 1—15

GLAVNO SKLADIŠĆE u LEKARNI

G. B. PONTONI v GORICI.

Skladništva v Trstu v lekarni Marka Ravasini i G. B. Rovis, na Reki v lekarni al Redentore, G. Gmeiner, v Korzinu v lekarni A. Franzoni, v Tominu v lekarni E. Paliaca. 11—25

KMETIJSKO BERILO

prodaja

TISKARNA DOLENC

v Trstu

mehko vezano po 50, trdo po 70 kr. komad

Z pošto 5 kr. več.

Najboljši papir za cigarete 13-26 je pristni

LE HOUBLON

francozki fabrikat Cawleyev in Henryev v Parizu. Svavi se pred ponarejenjem.

Ta papir gorko preporučajo gospodje drl. J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lipmann, profesori kemije na dunajskem vsučilišču, radi njegove najboljšje kakovosti, radi njegove čistote in zato, ker v njem ni nikake druge zdravju škodljive tvorine.

Pozor: Vsak naj pazi na naslednji podpis:

Tiskarna Dolenc v Trstu.